

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, οι ΗΠΑ έχουν ουσιαστικά επιδώσει τελεσί-γραφο στον ΟΗΕ και, με κινική περιφρόνηση προς το διεθνή οργανισμό, δηλώνουν ότι αυτοί θα κηρύξουν πόλεμο κατά του Ιράκ, είτε ικανοποιήσει την αξίωση τους ο ΟΗΕ είτε όχι. Πρόσχημα: ο Σαντάμ απειλεί τις ΗΠΑ με τα όπλα μαζικής καταστροφής που διαθέτει. Φυσικά, πρέπει να είναι κανείς αφελής για να πιστέψει ότι το Ιράκ μπορεί να απειλήσει τις ΗΠΑ. Αλλά την ίδια στιγμή τίθεται το ερώτημα: Οι ΗΠΑ είναι η χώρα με το φοβερότερο οπλοστάσιο σε μέσα μαζικής καταστροφής (πυρηνικές κεφαλές, χημικά και βιολογικά όπλα). Σε έναν κόσμο που υποτίθεται ότι αποτελείται από ισότιμα, κυρίαρχα έθνη, οι μεν δικαιούνται να μπορούν να εξολοθρεύσουν την ανθρωπότητα, οι δε όχι. Φυσικά είμαστε εναντίον της διασποράς των πυρηνικών, χημικών κ.λπ. Αλλά η απαγόρευση έπρεπε να συνοδεύεται από την καταστροφή των οπλοστασίων που κατέχουν τόσο οι μεγάλες δυνάμεις όσο και μικρά κράτη όπως το Ισραήλ. Αφελής αξίωση, σε μια εποχή που οι ΗΠΑ προχωρούν στην επιβολή της παγκόσμιας ηγεμονίας τους με κύριο μέσον τον πόλεμο.

Ανατροπή λοιπόν του Σαντάμ Χουσεΐν που απειλεί τις ΗΠΑ. Ο Πόλεμος του Κόλπου έγινε (200.000 νεκροί και 500.000 παιδιά νεκρά εξαιτίας του εμπόργκο) χάριν της «ελευθερίας του Κουβέιτ». Εκτοτε ο λαός του Κουβέιτ συνεχίζει να ζει σε ένα ανταρχικό φεουδαρχικό - «πετρελαϊκό» καθεστώς. Η Γιουγκοσλαβία βομβαρδίστηκε, η βιομηχανική υποδομή της καταστράφηκε, και υπέστη μια τεράστια οικολογική καταστροφή για να ανατραπεί ο «δικτάτορας Μιλόσεβιτς» και να σωθεί ο λαός του Κοσσυφοπεδίου. Ποια είναι σήμερα η κατάσταση των λαών της Γιουγκοσλαβίας και του κατεστραμμένου Κοσσυφοπεδίου; Ακολούθησε ο πόλεμος εναντίον του Αφγανιστάν «για να συλληφθεί ο Μπιν Λάντεν» και να ξεριζωθεί η τρομοκρατία. Ο Μπιν Λάντεν ζει και η τρομοκρατία των καταπιεσμένων θα εντείνεται όσο θα γενικεύεται η κρατική τρομοκρατία των ΗΠΑ. Και τώρα η «μοναδική υπερδύναμη» στέλνει τα αεροπλανοφόρα και τα βομβαρδιστικά της στον Κόλπο, χωρίς να ζητά κάποια τυπική έστω κάλυψη από το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Γιατί οι ΗΠΑ (και οι υποτελείς σύμμαχοί της) εξαπολύουν τον έναν πόλεμο μετά τον άλλο; Προφανώς πρέπει να είναι κανείς αφελής για να πιστέψει την αμερικανική προπαγάνδα. Και όσο περνάει ο καιρός και ο ένας πόλεμος διαδέχεται τον άλλο, γίνονται πλέον ορατές οι πραγματικές επιδιώξεις των ΗΠΑ.

Μετά την κατάρρευση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, οι ηγετικοί κύκλοι των ΗΠΑ πίστεψαν ότι ήρθε η στιγμή να πραγματοποιηθεί το όνειρό τους για παγκόσμια ηγεμονία. Η δυναμική της κεφαλαιοκρατικής παγκοσμιοποίησης διευκόλυνε τα σχέδια των ΗΠΑ, τόσο στο επίπεδο της υλικής τους βάσης όσο και στο επίπεδο της προπαγάνδας. Στόχος συνεπώς η παγκόσμια ηγεμονία, οικονομική, μέσω της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, πολιτική και στρατιωτική. Η Γιουγκοσλαβία, στο συμβολικό τουλάχιστον επίπεδο, αποτελούσε το τελευταίο ευρωπαϊκό κατάλοιπο του σοσιαλισμού. Έπρεπε συνεπώς να διαλυθεί ως

ενιαίο, ομοσπονδιακό κράτος, και να ενταχθεί βίαια στην παγκοσμιοποιούμενη «αγορά» και στο διεθνή κεφαλαιοκρατικό καταμερισμό εργασίας. Ένα δεύτερο πρόβλημα που καθόρισε την επιθετική πολιτική των ΗΠΑ ήταν το ενεργειακό. Η σημερινή ενεργειακή βάση της οικονομίας των ΗΠΑ είναι το πετρέλαιο. Αλλά τα αποθέματα των ΗΠΑ επαρκούν για μια περίπου δεκαετία ή κάτι περισσότερο. Στη Μέση Ανατολή εξάλλου υπάρχει το 60% των παγκόσμιων αποθεμάτων πετρελαίου. Ο Πόλεμος του Κόλπου με τη «νομιμοποίηση» του ΟΗΕ δεν είχε άλλο σκοπό από τα πετρέλαια. Η 11η Σεπτεμβρίου έδωσε την αφορμή στις ΗΠΑ να εξαπολύσουν έναν πόλεμο εναντίον όλων και χωρίς χρονικό ορίζοντα, με πρόσημα την πάταξη της τρομοκρατίας. Η καταστροφή του Αφγανιστάν εξυπηρετούσε την αρπαγή των τεράστιων αποθεμάτων πετρελαίων και αερίου της περιοχής, καθώς και τον έλεγχο των δρόμων του πετρελαίου. Εδώ όμως υπεισέρχεται και τρίτο κίνητρο των πολέμων της νέας τάξης: Οι πόλεμοι είναι πηγή καταστροφών και οδύνης για τους μεν, πλουτισμού για τους άλλους. Η οικονομία των ΗΠΑ περνάει σήμερα μία περίοδο ύφεσης. Ο προετοιμαζόμενος πόλεμος εναντίον του Ιράκ θα δώσει παραγγελίες και κέρδη στις πολεμικές και άλλες βιομηχανίες των ΗΠΑ και θα συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη. Αυτό πλέον ομολογείται με κινισμό από τους αρμόδιους, πολιτικούς και δημοσιογράφους. Ο θάνατός σου ζώή μου!

Το σημερινό τεύχος της ΟΥΤΟΠΙΑΣ, με το οποίο εισέρχεται στον 11ο χρόνο της, θα κυκλοφορήσει ενώ θα ετοιμάζεται η επίθεση εναντίον του Ιράκ. Ο νέος πόλεμος θα είναι «στιγμή» και «μορφή» της κεφαλαιοκρατικής παγκοσμιοποίησης, υπό την ηγεμονία των ΗΠΑ. Δεν έχουμε ανταπάτες για την αποτελεσματικότητα του γραπτού λόγου σε εποχές όπως η σημερινή. Πιστεύουμε εντούτοις ότι ποτέ η αλήθεια δεν είναι άχρηστη. Τρεις θεωρητικές μελέτες του σημερινού τεύχους (Αντωνοπούλου, Σεβαστάκης, Λιοδάκης) αφορούν όψεις της «παγκοσμιοποίησης» στην «εποχή της χολέρας». Αλλά σε σκοτεινούς καιρούς η φιλοσοφία και η τέχνη δεν είναι μόνο παρηγοριά. Είναι «δύναμη όταν κατακτήσει τις μάζες». Είναι ασπάλακας που σκάβει υπόγεια και σιωπηρά το σαθρό (μακροπρόθεσμα) έδαφος του καπιταλισμού. Οι μελέτες του Μπαγιόνα και της Μητσπούλου, απ' αφορμή την επέτειο του θανάτου του Σωκράτη (-470, -399), φωτίζουν, έστω και με καθυστέρηση, τις πολιτικές κυρίως ιδέες του. Ως προς την τέχνη, η μελέτη της Σόνιας Ιλίνσκαγια αναφέρεται στην ποίηση του Ελύτη, ενώ ο Αντρέας Παγουλάτος παρουσιάζει ένα μεγάλο βραζιλιάνο ποιητή: τον Carlos Drummond de Andrade. Επίσης, ο Κωστής Δεμερτζής αναλύει το μουσικολογικό έργο του Γιάννη Παπαϊωάννου. Και πάλι από την περιοχή της φιλοσοφίας: Ο Μαρξ, παρά τις αλλεπάλληλες διακηρύξεις για τον οριστικό του θάνατο, απασχολεί πάντα οικονομολόγους, πολιτικούς και φιλοσόφους. Ο Αντώνης Ρέκκας αναλύει την εξαιρετικά επίκαιρη δη θέση του Μαρξ για τον Φόνερματχ.

Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύονται επίκαιρα κείμενα για το σχολείο στην εποχή του νεο-φιλελευθερισμού (Χρ. Ρέππας), την αποδόμηση (Γ. Κακολύρης), τις ιδέες του Κώστα Αξελού (Ε. Μπιτσάκης) και την «ιατρική των χριστιανών» (Ρούσσο, Αγγελίδης). Το τεύχος ολοκληρώνεται με το «χρονικό του βιβλίου».

Το σημερινό τεύχος εικονογραφείται με έργα της γαλλίδας ζωγράφου Σουζάν Βαλατόν (1865-1938) επιλεγμένα από τη Μαρία Κοκκίνου.